Kas mūs raksturos?

– Kādi būtu kritēriji priekšmetu iekļaušanai muzeja krājumā, lai tie raksturotu mūsu laiku?

Foto: Anda KRAUZE

Anna Jansone, Tautas mākslas centra direktore:

– Kas nosaka, vai cilvēks ir personība? Tas, kā viņa darbi ietekmē sabiedrību. Līdzīgi būtu jārīkojas arī izvēloties lietas, kas pēc gadiem liecinās par mums. Vai šī lieta ir tāda, kas liks aizdomāties un paraudzīties uz notiekošo atšķirīgi.

Vēl jāizvērtē, vai izraudzītā lieta ir svarīga lokāli, reģionāli un nacionāli. Materiālās un nemateriālās vērtības, kas raksturīgas kādam pagastam, vietai. Piemēram, Latgales skalu deķis un tā aušana Latgalē un it sevišķi Krāslavas pusē, ir nozīmīga tradīcija, kurā jācenšas saglabāt un sekot tās attīstībai.

Foto: no Igora ŠUVAJEVA arhīva

Igors Šuvajevs, filosofs:

– Atbilde ir ļoti vienkārša – nezinu. Lai neuzskatītu par arogantu, mēģināšu paskaidrot. Atbilde ir atkarīga no muzeja izpratnes. Izprotot muzeju Alfreda Lihtvarka (1852–1914) garā, priekšplānā tiktu izvirzīti pedagoģiskie mērķi. Saskaņā ar Džonu Danu (1856–1929) būtu runājams par derīgo jeb dzīvo muzeju, kas labvēlīgi ietekmē attiecīgo kopienu. Savukārt Žorža Rivjēra (1897–1985) piekritēji runātu par ekomuzejiem, kur muzeja tradicionālā darbība (glabāšana un izstādīšana) ir pakārtota komunikatīvajai funkcijai. Muzejā "tiek krāti" ne tikai priekšmeti, kultūras vai laikmeta nepriekšmetiskie aspekti ir ne mazāk svarīgi. No pagājušā gadsimta deviņdesmitajiem gadiem pastāv arī virtuālie muzeji. Kritēriji var būt dažādi, taču svarīgāk, ir tas, ka par tiem vienojas muzeoloģiju pārzinoši cilvēki.

Valdis Muktupāvels, etnomuzikologs:

Ir divi galvenie veidi, kā muzejs papildina savus krājumus: pirmkārt, tā ir tematiska noteikta veida objektu vākšana kāda zinātniska pētījuma ietvaros, otrkārt, tā ir sistemātiska, tematiski neierobežota dažāda veida objektu vākšana. Kritēriji ir atšķirīgi.

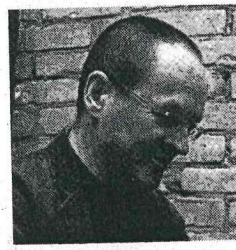

Foto: Mārtiņš ZILGALVIS

Pirmajā gadījumā pētnieks definē objektu atlases kritērijus atbilstoši sava pētījuma specifikai. Ja tā attieksies uz mūsu laiku, tad savāktie artefakti atspoguļos "mūsu laika" aspektu. Uz šo gadījumu attiecas arī amatieru veidotas privātkolekcijas, piemēram, pastmarkas, kredītkartes utt.

Otrajā gadījumā ir nepieciešami noteikti kritēriji, jo "mūsu laiks" producē praktiski neaptveramu priekšmetu daudzumu. Latvijas situācijai šie kritēriji varētu būt: priekšmeta vietēja izcelsme, priekšmets reprezentē kādu cilvēka darbības sfēru, par priekšmetu var iegūt estētisku, vērtējošu, semantisku raksturojumu, var novērtēt priekšmeta tipiskumu vai oriģinalitāti. ■